

Een unieke plattegrond

De abdij van Mont-Saint-Michel is een uniek monument, waarvan de plattegrond met die van geen enkel ander klooster te vergelijken is.

De middeleeuwse bouwmeesters hebben met de **natuurlijke piramidevorm** rekening weten te houden en de gebouwen rond de granietrots gebouwd.

De abdijkerk steunt op crypten die een platform vormen dat het gewicht van een kerk met een lengte van 80 meter kan dragen.

Het **gebouw van het Wonder**, dat vaak als het bouwkundige hoogtepunt van de abdij wordt beschouwd, getuigt van het grote vakmanschap van de bouwmeesters uit de 13de eeuw, die het klaarspelen om twee gebouwen met drie verdiepingen tegen de helling van de rots aan te bouwen dankzij enkele onvermoede technische oplossingen. In de eerste plaats doet de smalle zijbeuk* van de kelderruimte op de begane grond dienst als schoor. Vervolgens zijn de steunen voor de twee eerste niveaus van het westelijke gebouw boven elkaar aangebracht. In de laatste plaats wordt de structuur naar boven toe steeds lichter. Aan de buitenkant wordt het gebouw gedragen door sterke steunberen*.

Ook de beginselen van het kloosterleven zijn van invloed geweest op de organisatie en de architectuur van de gebouwen. Volgens de door de monniken gevolgde Regel van Benedictus* werd hun dag gewijd aan gebed en werk. De vertrekken hebben dan ook volgens het principe van de clausuur* rond deze twee activiteiten gestalte gekregen. Overeenkomstig dit beginsel zijn de vertrekken voor de leken ondergebracht op de begane grond en de eerste verdieping van het Wonder. De kenmerkende bouwwijze van de abdij van Mont-Saint-Michel kan dus niet alleen worden verklaard uit de natuurlijke omgeving, maar ook uit de regels voor het kloosterleven.

* Zijbeuk

Ruimte in de lengterichting ter zijde van het schip.

* Steunbeer

Uitstekende schraagpijler om een muur te ondersteunen.

* Regel van Benedictus

Deze regel is in de 6de eeuw door Benedictus van Nursia voor zijn klooster in Monte Cassino (Italië) opgesteld. De regel schrijft gebed en werk voor en wordt - onder andere - door de Benedictijnen gevolgd.

* Clausuur

Van de buitenwereld afgesloten deel van een klooster.

de aartsengel Michaël

De verering van Michaël

Michaël, de aanvoerder van de engelen, speelt een belangrijke rol in de godsdienstbeleving van de Middeleeuwen. In het Nieuwe Testament verschijnt Michaël in het boek van de Apocalyps, waar hij de **draak** - symbool van het kwaad - **overwint**. Michaël heeft een heel bijzondere functie voor de middeleeuwse gelovige, die vol vrees voor het hiernamaals is: hij voert de doden weg en weegt de zielen op de dag van het laatste oordeel. De verering van Michaël was vanaf de 4de eeuw wijdverbreid in het Oosten, maar is pas tegen het einde van de 5de eeuw in het Westen verschenen met de

bouw van een eerste heiligdom in Monte Gargan (Italië) in 492. Tegen het jaar duizend worden overal in Europa kerken en kapellen aan de heilige gewijd, die vaak op bergtoppen of uitstekende rotspunten worden gebouwd. Na de

Honderdjarige Oorlog krijgt de aanbidding van Michaël een nieuwe dimensie door de weerstand die Mont-Saint-Michel aan de Engelse aanvallen heeft geboden. De verering krijgt opnieuw een impuls in de tijd van de contrareformatie: alleen een militaire engel kon in de ogen van de kerk de strijd tegen de protestante dwaalleer aangaan. In de christelijke iconografie wordt Michaël vaak met **zwaard en weegschaal** afgebeeld. De volkstradities- en verering hebben van Michaël de beschermheilige gemaakt van de ridders en alle ambachten die met wapens en weegschalen verband houden. Het standbeeld van de klokkentoren herneemt de traditionele attributen van de aartsengel. Het is in 1897 door de beeldhouwer **Emmanuel Frémiet** gemaakt in opdracht van de architect Victor Petitgrand voor de nieuwe spits van 32 meter. Het beeld is in 1987 gerestaureerd.

Centre des monuments nationaux
Abbaye du Mont-Saint-Michel
50116 Le Mont-Saint-Michel
tél. 02 33 89 80 00
fax 02 33 70 83 08

www.monuments-nationaux.fr

abdij van Mont-Saint-Michel

Mont-Saint-Michel

De lange geschiedenis van Mont-Saint-Michel zou teruggaan tot 708, het jaar dat **Aubert, bisschop van Avranches**, op de Mont-Tombe een heiligdom ter ere van de Aartsengel laat bouwen dat al snel tot een groot bedevaartsoort zal uitgroeien. In de 10de eeuw vestigen Benedictijnen zich in de

abdij en wordt later een dorp gebouwd, dat in de 14de eeuw tot aan de voet van de rots strekt. Mont-Saint-Michel is

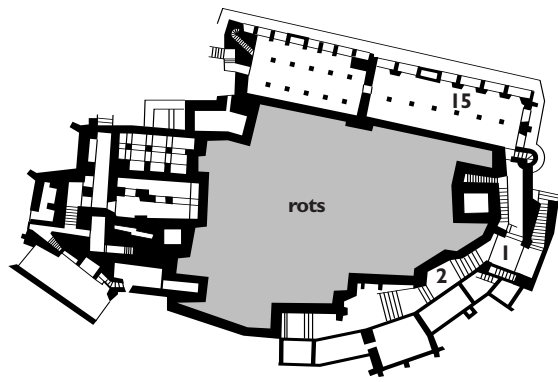
echter ook een militaire vesting, die tijdens de Honderdjarige Oorlog onneembaar blijkt te zijn. De wallen en versterkingen bieden weerstand aan alle Engelse aanvallen en de plaats wordt dan ook een symbool van de nationale eenheid.

Na de ontbinding van de religieuze gemeenschap tijdens de Franse revolutie wordt de abdij tot in 1863 als een gevangenis gebruikt.

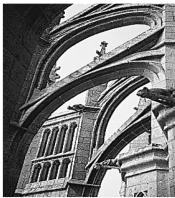
De abdij wordt in 1874 tot historisch monument verklaard en grondig gerestaureerd. Sinds die tijd wordt de hele plaats onophoudelijk gerenoveerd en de moderne bezoeker kan een prachtige abdij ontdekken, die in de Middeleeuwen als het hemelse Jeruzalem op aarde, een afspiegeling van het paradijs, werd beschouwd.

Sinds 1979 staat Mont-Saint-Michel op de lijst van het werelderfgoed van UNESCO.

onderste niveau

Na de **Wachtzaal ·1·**, de versterkte ingang van de abdij, gaat u via de trap van de **Grote Trede ·2·** naar het terras van Saut-Gaultier. U loopt tussen de kerk rechts en de abdijgebouwen links, die door hangpassages met elkaar worden verbonden. Deze gebouwen zijn tussen de 14de en de 16de eeuw opgetrokken en werden als heerlijk verblijf door de abten gebruikt.

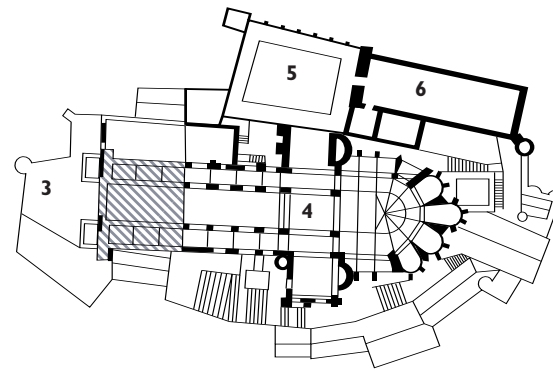

Het **terras in het westen ·3·** bestaat uit het oorspronkelijke plein van de abdijkerk en de drie eerste traveeën van het schip die in de 18de eeuw na een brand zijn vernietigd. De klassieke gevel is in 1780 herbouwd. Het terras biedt een weids zicht over de hele baai - van de rots Cancale, naar het westen en dieper Bretagne in, tot aan de Normandische kliffen in het oosten. U kunt ook twee granietmassieven waarnemen: Mont-Dol in het zuidwesten in het binnenland en het eilandje Tombelaine in het noorden. Verder in zee ligt de eilandengroep Chausey waar het graniet vandaan komt dat voor de bouw van de abdij is gebruikt.

Het terras biedt ook een uniek zicht op de neogotische spits van de klokkentoren, die in 1897 is gebouwd en het verguld koperen standbeeld van Michaël draagt.

De **abdijkerk ·4·** is in de eerste tientallen jaren van 1000 gebouwd en ligt 80 meter boven de zeespiegel op een platform met een lengte van 80 meter. Het schip heeft drie niveaus: bogen, tribunes en hoge ramen.

bovenste niveau

* **Gelambriseerd tongewelf**
Gewelf dat met houten planken is bedekt.

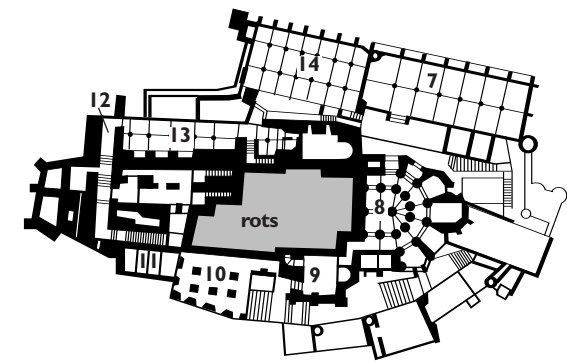

Het schip heeft een gelambriseerd tongewelf*. Het Romaanse koor is in 1421 ingestort en na de Honderdjarige Oorlog in flamboyant gotische stijl herbouwd. Het bezoek wordt voortgezet met de **kruisgang ·5·** die een verbinding vormde tussen diverse gebouwen en tevens een plaats voor gebed en meditatie was. Tijdens de religieuze feesten werden hier processies gehouden. De kruisgang ligt aan het einde van een gebouw uit het begin van de 13de eeuw dat het Wonder wordt genoemd. Het geeft toegang tot de eetzaal, keuken, kerk, slaapzaal, archiefzaal en diverse trappen. De centrale muuropening in het westen, die over de zee uitziet, had tot doel toegang te geven tot een kapittelzaal, die echter nooit gebouwd is.

De galerijen van de kruisgang hebben een getimmerd geraamte om het gewicht terug te brengen. Een dubbele rij licht versprongen kolommen biedt wisselende perspectieven. In de **eetzaal ·6·** namen de monniken hun maaltijden in stilte, terwijl een van hen vanaf de kansel aan de muur in het zuiden uit de Schrift voorlas. De smalle ramen zijn onzichtbaar vanaf de ingang.

Een trap geeft toegang tot de **Gastenzaal ·7·** die precies onder de eetzaal ligt. Deze zaal was bestemd voor de ontvangst van koningen en edelen. Het bezoek wordt voortgezet met de **crypte ·8·** die in het midden van de 15de eeuw is gebouwd om het gotische koor van de abdijkerk te ondersteunen.

tussengelegen niveau

* **Transept**
Dwarsbeuk tussen het schip en het koor van een kerk.

* **Ossuarium**
Knekelhuis, zaal waar de menselijke botten uit een kerkhof werden opgestapeld.

U bezoekt vervolgens de **crypte Saint-Martin ·9·** die na het jaar duizend is gebouwd als fundering voor de zuidelijke arm van het transept* van de abdijkerk. Deze crypte heeft een indrukwekkend gewelf, dat negen meter overspant. Vanuit de crypte heeft u via een kleine passage toegang tot het enorme rad dat rond 1820 op de plaats van het vroegere **ossuarium* van de monniken ·10·** is geïnstalleerd om het voedsel van de gevangenen naar boven te brengen. Het is een kopie van de bouwtekeningen uit de Middeleeuwen.

De **kapel Saint-Etienne ·11·** ligt tussen de ziekenzaal, die in het begin van de 19de eeuw is ingestort, en het ossuarium, en werd logischerwijs als dodenkapel gebruikt. U neemt vervolgens de **noordzuidelijke trap ·12·** onder het westelijke terras. Het is de grote verbindingsas van het Romaanse klooster en geeft toegang tot de **wandeling ·13·**, een lange zaal met een dubbel schip. De bouwmeesters hebben de gewelven op kruisbogen laten steunen, wat de gotische stijl in het begin van de 12de eeuw aankondigt.

U komt terug in het Wonder via de **Ridderzaal ·14·** die is gebouwd om de kruisgang te dragen. Het was de werk- en studiezaal van de monniken. Hun werk is behouden gebleven: de manuscripten worden in Avranches bewaard. Het bezoek van het Wonder wordt afgesloten met het **aalmoezenersverblijf ·15·**, onder de Gastenzaal, waar de monniken de armen en bedevaartgangers van alle rangen en standen ontvingen.

Voor meer informatie:
LE MONT-SAINT-MICHEL
Henry Decaëns
Coll. "Itinéraires du patrimoine" Éditions du patrimoine 1997
À LA DÉCOUVERTE DU MONT-SAINT-MICHEL
Olivier Mignon
Éditions Siloë 1999

volg de gids